

פתגמין

עלון לילדי ישראל בספס הארמית

דתלמודא

פרשת תרומה תשע"ח יו"ל ע"י תלמוד תורה "אור שמחה" לחסידי גור ערך

n המפגש במעלה הפרמל m

המסעירים של תקופת השואה הנוראה הפכו את הקצרה על פיה.

כמה הרפתקי קא עדו עליה, ומאי עבר על בשריה, איהו גופיה קא אינגלגל במשריתגא דקטלא (במחנות השמדה) וכלהו בני משפחתיה נהרגו על מוקד נורא על קדוש ה'. ובסיום המלחמה, במר ליביה, קא אינתיק מן אוריתא והתרחק משמירת המצוות ומהאמונה הטורה, רח"ל.

טורא דפרמל בעיר חיפה כבר איתפסא בחשוכא ורוח קלה של ערב החלה נושבת ומפיגה את המחנק השניצי שהותיר אחריו היום החם דקא עבר. מפרחק נשקף לו מפרץ חיפה והעיר נראתה טובלת בים של אורות.

במעלה הפרמל קא אזיל בניחותא גברא דמתחזי כבר חמשין (בן חמשים), וקא מסחר (והוא מסתובב) כשמקטרת בפיו וקא מינפר עליה דקא נפק לברא משום דקא בעי למיפש קמעא (לנוח מעט).

גלוי ראש הוא אותו אדם, ומגלח למשעי, ומחזותיה קא דמניא (וממראהו נראה) דלית ליה מידי עם היחדות.

אמנם פן, האידינא מרחק הוא מפל זיק של יחדות. ברם, עבר מפאר מאחוריו. "רי משה" קראו לו בעיקה גור, בה

חי לפני פרץ השואה, כד הוי טלגא, הנה מצלי בבי מדרשא דמרגא ה"אמרי אמת" ואף קא עייל לקדש פנימה מזימנא לזימנא. אך המארכעות

Mendel Photography

בית המדרש דגור ברח' רלב"ח שהקים הרבי הבית ישראל זי"ע

פוסע לו משה במעלה הפרמל, ורוחא דלילגא קא מבדרא לכל עבר לקיטרא דנפיק ממקטרתיה (את עשו המקטרת) פאומרת לסלק כל זיק של

לזכר נשמת מרנא ורבנא כרוד הדונש מרו אדמו"ר רעל ה"רית ישראל" זרוחו יבו עליו

מחשבות מעברו ומזכרונותיו, מסתכי משה על מתא (מביט משה על העיר) ועל נהורא רביה דאיכא בגמל חיפה וממשיך להלך בשלנה.

לפתע שומע הוא קול קורא לו מאחוריו באידיש:

"משה! קום אהער (בא הנה - באידיש)!"

הר הכרמל, חיפה

וכעבר רגע, אתערי משה בדחילו (התעורר משה בפחד) וקא ממשמש בכיסיה דקא בעי לאשכוחי התם (שרצה למצא שם) מטפחת קטנה לכסויי רישיה מאימתא דרבנא.

ברם, שומע הוא שוב את קולו הנוקב של הרבי:

"ממילא קא נחיתת טובא (כבר ירדת מספיק) בין עם כפה ובין בלי כפה..."

קלט משה את תוכחתו הפואבת של הרבי ובקומה שפופה והרבה הכנעה נגש אליו. זימנא טובא קא קאי משה בצוותא חדא עם רבנו ה"בית ישראל", ועני

לרבי על כל שאלתין דיליה, שנועדו לברר מה מצבו המדיק של משה פיוס, וקא שפיך קמיה דרבנו מאי דבליביה וכל מאי דעדו עליה (שעבר עליו), ולפתר ההיא אשתעותא (ולאחר שיחה זו) קא איפטר מיניה רבנו לשלמא באמרו: "הוי יהודאי!"

משה נותר על עמדו, ורגליו פאלו נתקעו במסמרות, וקא חזי לרבנו דאזיל ומירחיק מיניה בשפולי טורא (במורד החר), ואט אט התאווש מן ההתרגשות הפנימית וקא שרי למיעבד חושבנא דנפשיה (חשבון הנפש) על מצבו בעולם, שהיה מלנה בהרבה דמעוה חמות מעמק הלב, מאי בעי מיניה רבנא דעלמא, "אמאי קא אשתזיבנא בלחודא (ומדוע ניצלתי לבדי) מכולהו בני משפחתי בהדין עלמא?"

למשמע הקול הנוקב קא אהדר לבתריה בבחילותא (הסתובב במהירות לאחוריו), וקא חזי גברא דנאות חזוניה (שמראהו מהדר) שמתבונן בו כשעיניו בוערות, ומפטו פאלו נוקב אותו.

משהו בזכרונו החדים של משה מתעורר לרגע, ואידמי ליה לריגעא חדא דקא משתומדע ליה (שהוא מכיר) מימים ימימה. ואכן רבנו ה"בית ישראל" איהו הוא דקא קאים לקמיה.

הרבי, דקא שהי בההוא עינדא בטורא דכרמל בקמתא חיפה, ואיהו נמי קא נפק לברא לשפאציר קצר. בזכרונו החד הכיר הבית ישראל בגלוי הראש אשר לפניו, שהוא ר' משה מן הענכה גור.

ואותו משה פורק העל, נהפך ונהיה בעל תשובה גדול שגם את ילדיו והמשך הדורות, הנהיג בדרך התורה ושמירת המצוות

ברשתא

תרגם את המילים ושבץ אותם בתשבץ

- _____ זַהב (3)
- _____ לון (3)
- _____ קאי (4)
- _____ הוה (3)
- _____ חמרא (4)

❖		ת		❖	❖
❖	❖	ר			
❖	❖	ו			❖
❖		מ			❖
		ה	❖	❖	❖

לישנא

רשם את המספר הנכון ליד התרגום

עש ו	_____	1 תשכח ו
צא ו	_____	2 תילפו
תכנס ו	_____	3 תיבו
רד ו	_____	4 שקלו
על ו	_____	5 קומו
תנו ו	_____	6 פוקו
קחו	_____	7 עולו
שוב ו	_____	8 עבדו
עמדו	_____	9 סקו
לכו	_____	10 חזו
באו	_____	11 חותו
תלמדו	_____	12 זילו
תראו	_____	13 הבו
תמצאו	_____	14 אתו

שבתא טובא

הטעם שלובשים בשבת בגדים מיחדים

בשעתא דיהיב קדשא ברין הוא אורייתא לישראל הוי "יומא דשבתא", ובהאי זימנא יהבי לכל חד וחד מישראל תרי תגין (פתרים) חד לקבל "נעשה" וחד לקבל "נשמע", וכד עבדו ישראל לעגל, אמר להו קוב"ה לישראל "קלקלתם נעשה הוי זהירין בנשמע" – משום הכי נהיגי בשבתא למיזל ב"סנינא" (מגבעת) דמתקרי "שטר'מל-ספודיק" דדמי לתגא דיהבי להו בשבתא. (פרי צדיק)

גִּירָסָא

בחר את התרגום הנכון

נְהוֹרָא	☐ נְעָרִים	☐ נַר	☐ נְהָר	☐ אור
תִּיפּוּק	☐ נַחַל	☐ תְּכָנִיס...	☐ ת'ף	☐ תּוֹצִיא...
דָּמִי	☐ מְשָׁלִיךְ	☐ שָׁל מִי?	☐ דוּמָה	☐ כָּלָב
מְטַלְלָתָא	☐ סִכָּה	☐ מְחַצֶּלֶת	☐ נְחָלִים	☐ מְרַפֶּסֶת
אָנָא	☐ אֲנַחְנוּ	☐ אֵין	☐ אֵין לִי	☐ אָנִי

מִימְרָא

מילות מפתח המופיעים הרבה בגמרא

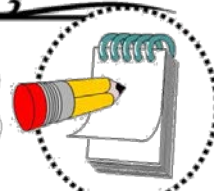
פְּשִׁיטָא

תרגום מלולי: זה פשוט ומובן

2 אפטריות לשמוש ב"פשיטא". (1 בדרך כלל, כשתנא או אמורא אומר הלכה שמובנת מאליה, מקשה הגמרא "פשיטא?!") מה צריך לומר זאת? (2 לעתים, כתוב "פשיטא" בתחלת קטע, לומר שהדין הבא הוא פשוט וברור, ולעמת זאת דין אחר אינו כל כך פשוט.

דגמא (1) יענקי (בהתלהבות): ילדים! בקיץ יעריך החידר טיול! לוי יצחק: פשיטא! כולם יודעים זאת! מה חדשת לנו?

תִּרְגוּמָא

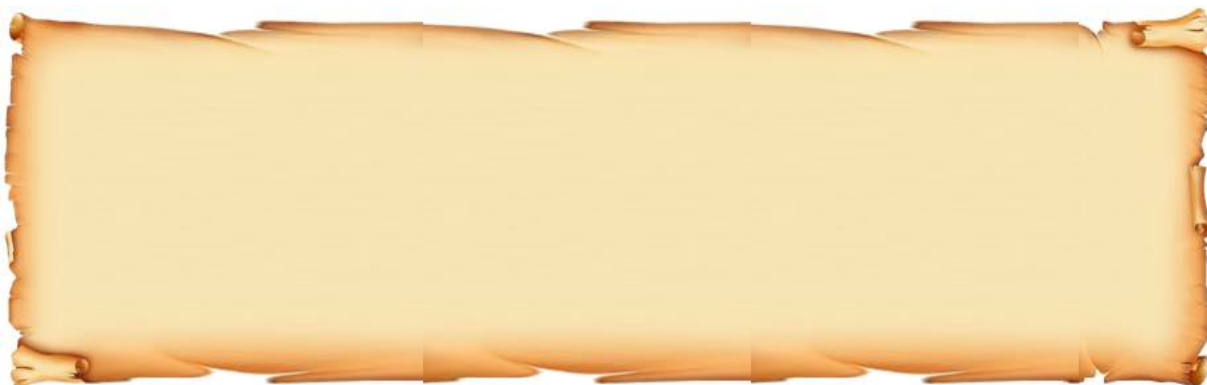
כתוב את המילה הנכונה מהפסוק

צִבָּת

ל שם מה?

התשובה
בתרגום אנקלוס
פרק כ"ה פסוק ל"ח

שם התלמיד _____ ני"ו

סג'1   סג'2   סד'1   סד'2   סה'
סו'

□ מילאתי את התלוש על פי "תקנון פתגמין"

